

DOMOVINA.

TEČAJNI

LIST 37.

Izhaja vsak petek.

Velja po pošti pošiljana za celo leto
3 gold., za pol leta 1 gold. 40 a., za
četrt leta 50 a. Kdor sam pošlje po-
štija, plača za celo leto samo 2 g. 40
a., za 1/2 l. 1 g. 30 a., za četrt l. 70 a.
Naročila pisma in reklamacije naj
se pošiljajo vrednilno.

Poznamni listi se prodajajo v Gorici
v bukvarnici M. Šohar-Jovi na Travniku
za po 5 soldov.

»Soča.«

Slovenci!

Že smo dokazali svetu, ki nas je hotel pre-
da še živimo in da napredujemo. Ali vse, kar smo
zdaj storili, ne zadostuje, da se vsostansko razvija naš
narod. V ta nam je treba ne samo narodna zavest, temveč
ampak tudi pravo svobodo. Narod je pa svoboden, če
je popolnoma svoj, da sme sam delati sebi v korist, in
če vlada potrjuje in izpolnjuje pravične želje in sklepe
narodnih poslancev in ljudskih zborov.

Do leta 1848 smo Slovenci v velikih stiskah živeli
in komaj smo ohranili svojo narodnost; razvijati jo in
skazovati pa nam ni bilo mogoče zaradi prevelikih za-
držkov, ktere so nam stavile naše poprejšnje vladarje
in propadali smo grozno od dne do dne. Tako se je
godilo tudi drugim Slovanom, zaker brez svobode ni
napredka.

Pa še zdaj ne moremo mi Slovenci hvaležno
ga položaja, dasitudi nam je pot do delovanja postopoma
no odprta, ker še zdaj prave svobode ni. Kdor — posame-
ni možje, ali zbori — hoče delati za narod in za občo
blagostanje, najde veliko nasprotikov slovenskemu raz-
vitku. Vsemu nasprotovanju vkljub pa smo se Slovenci
nemudoma in čvrsto poprijeli vsake nove najmanjše pra-
vice, in — delali smo.

Začeli so domoljubni možje po časopisih in bukvah
buditi narod, potem smo stopili v čitalnice in dospeli
smo do taborjev. Sploh sme tedaj narod ponosen biti
svojega truda. Vse to pa so storile doma posamezne mo-
či, ki so se le pri taborih zedinile z velikim uspehom.
Takrat smo se prepričali, da mora narod svoje moči
zbrano imeti v katem središču in da bi mu veliko ko-
ristilo stalno vodstvo, za katero vsakdo vé in ktero je
pripravljeno pretresovati vsakovrstne potrebe, pritožbe
in pomanjkljivosti, ki zadevajo narod in deželo, duševni
in materialni napredek, in ktero bi potem pošil-
ljalo te sklepe dotičnim javnim zborom in o. k. oblast-
nijam, ministrom in celo presvitlemu cesarju. Neizrek-
ljivo bi pa koristilo tako društvo pri volitvah vsake
vrste, da se izvolijo neodvisni, delavni, značajni možje,
ki bodo brez strahu in vselej govorili in sklepali tako,
kakor so prepričani in kakor so volilcem obljubili.

V Ljubljani in Mariboru ste taki društvi; vsako
skuša pri volitvah z volilci dotičnih okrajev vred najti
take moče, presliši jih ter se z njimi dogovori, a po-
tem še le jih priporoča vsem vsem volilcem.

Društvena postava od 15. novembra 1867 pripušča
taka društva; zato in z ozirom na prevelike potrebe
naše smo podpisani sklenili osnovati „slovensko društvo
za brambo narodnih pravic na Goriškem“ in visoko o. k.
namestništvo v Trstu je z odlokom od 2. sept. 1869
št. 9292 izreklo, da postavno obstoji društvo „Soča“
po predloženih pravilih.

Slovenski možje, posebno iz Goriškega! Prijazno
ste vabljeni s tem, da pristopite, kar Vas je vrlih moža-
kov, društvu, ki hoče zastopati slovenske zadeve poseb-
no pri nas. Združenim nam bo lažje v okom priti mno-
goterim nasprotnikom, ki pretijo od vseh strani našemu
narodnemu napredku. Truditi se moramo neprenehoma
in vaditi svoje moči, da nas ne najdejo nepripravljenih
dogodbe, ki zaajo priti v kratkem. Pristopite tedaj in
pospešujte tega društva namen, ki je: bramba narodnih
pravic.

Opazka. Društvenik postane po naših pravilih lahko vsak polnoleten,
pokten državljan, kterega sprejme odbor. Vsak ud mora plačevati na
mesec 10 krajcarjev, in sicer vsaj za 3 mesece naprej. — Kdor hoče
pristopiti, naj naznani svoj pristop enemu izmed podpisanih odbor-
nikov, pri kterem dobi tudi društvena pravila. —

Kakor hitro bo 50 udov vpisanih, sklical se bo občni zbor, da
izvoli rodni odbor.

V Gorici 14. septembra 1869.

Osnovalni odbor:

Matija Doljak, Andr. Jeglič, Ernest Klgožar,
dr. Lavrič, Janez Ličen, dr. Tonkli, dr. Žigon.

Pravila.

1. Namen temu društvu je, braniti in vreniščeva-
ti na podlagi temeljnih državnih postav pravic sloven-
skega naroda, zlasti popolno narodno enakopravnost v
vseh razmerah javnega življenja.

2. Društva temu društvu bodo:

- zbori društvenih udov, v kterih se bodo ne samo o
nabilih političnih, socijalnih in narodno-gospodarstvenih
vprašanj, temuč tudi o posamnih dnevni vpra-
šanjih, djanskih razmerah in dogodkih pogovarjali
in sklepali, kako se ima društvo zastran njih vesti;
- sklicevanje narodnih shodov (taborov) na podlagi
dotičnih postavnih določil;
- razlaganje znanstvenih in pripravljenih (popularnih), pred-
metov;
- izdavanje tiskopisov;
- postavljanje in izročevanje prošenj, adres, spomenic
in sklepov, ter njih razglašanje po časnikih;
- nasvetovanje in podpiranje značajnih kandidatov za
razne zastope, in vedno občenje z izvoljenimi.

3. Društva sedež je v Gorici.

4. Ud društva sme biti vsak polnoleten avstrijski
državljan, kogar v društvo sprejme društveni odbor. Če
ta komu sprejem odreče, sme dotični predlog staviti se
društvu samemu, ki o njem v prihodnjem zboru svojih
udov tajno sklepa brez razgovora.

Pravico, kteroga uda izdružiti, ima po nasvetu od-
borovem društveni (občni) zbor, kteri o tem tudi tajno
sklepa brez razgovora.

5. Vsak ud ima pravico udeleževati se vseh dru-
štvenih zborov, razgovorov, glasovanj in volitev, staviti
predloge in prevzemati naročila in društvene službe.

Nasproti pa ima tudi vsak ud dolžnost po svoji
moči pospeševati društveni namen, ravnati se po pravi-
lih in sklepih društvenih zborov, ter plačevati v dru-
štveno blagajno vsak mesec po deset krajcarjev (soldov)
a. v., in sicer vsaj za tri mesece skupaj in naprej. Če
kdo valed ponovljenega opomina eno celo leto nič ne
plača, bode veljalo to, kakor da bi bil sam svoj izstop
naznanil; dolžan pa je plačati zaostalo letnino.

6. Voditelj društvu je odbor desetih udov, ktere
voli vsako leto društveni zbor. Tiste odbornike, ki bi
imeli po enem letu odstopiti, zbor lahko zopet izvoli.
Predsednika in 9 odbornikov voli občni zbor; odbor pa
izsred sebe I. in II. podpredsednika, dva tajnika in
enega blagajnika.

7. Odbor sklicuje društvene zbere, izvršuje njho-
ve sklepe in daja, kedar ima odstopiti, račun o društvenih
dohodkih in stroških. Da so odborovi sklepi veljavni,
mora nazočih biti razun predsednika ali enega nje-
govih namestnikov pet odbornikov.

8. Predsednik in, če je on zadržan, eden namest-
nikov njegovih zastopa društvo na zunaj, podpisuje
z enim zapisaovavcem vred vsa naznanila in odpravila
v društvenem imenu.

9. Da društveni zbor veljavno sklepa, mora nazo-
čih biti naj manj dvajset družbenikov.

10. V odborovih sejah kakor tudi v društvenih zbo-
rih je treba — da kak sklep obvelja — nadpolovično
večino glasov vseh pričujočih. To isto velja tudi za
volitve.

11. Redno se sklicuje občni društveni zbor vsace-
ga pol leta, izredno, kedar pet odbornikov ali 15 udov
to zahteva.

Odborove neje so navadno po enkrat v mesecu.

12. O razprtiljah, ki nastanejo iz društvenih raz-
mér, razvoja konečno in veljavno poseben odbor petih
udov, ki ga voli za vsak primerljaj posebj odbor, - vo-
ditelj izmed družnikov neodbornikov.

13. Pravica ta pravila premeñiti, ima občni zbor.

14. Občnemu zboru gre tudi pravica, skleniti druš-
tva razpust. Ako ta isti društveni zbor drugače ne skle-
ne, pada društveno premoženje v last „Slovenski Mat-
ice“ v Ljubljani.

15. Doktor se zadrni društveni odbor po teh pra-
vilih ne lavoll, oskrbuje njegova opravila osnovalni
odbor.

V Gorici 24. avgusta 1869.

Ad D202./III.

Na temelji postave od 15. novembra 1867 so april-
duje, da slovensko politično društvo za brambo narodnih
prav, imenovano „Soča“, v Gorici, obatoji zakonito po
pričujočih pravilih.

Od o. k. Namestništva

v Trstu, dne 2. septembra 1869.

Möring sml.

L. S.

Ogled po svetu.

Od kar smo pred 14 dnevi zadnji „ogled“ pisali,
prinašali so časniki marsikaj, kar smo dolžni kot pobir-
ke našim bratcom podati.

Nar veči hrup je bil zaradi *Napoleonove boleani*.
Francoski cesar ima tede in nevarno bolečino v me-
hurji ali soati, ki ga včasih tako trpinči, da se je smr-
ti bati. Zdravniki in dvorniki sicer tajijo, kolikor mo-
rejo, nevarnost, in Napoleon sam se sili biti zdrav in, če
le more, se pelje na sprehod, da ga ljudje vidijo in se
pomirijo, kajti bolezen njegova jako skrbi ne le Fran-
coze, temuč vso Evropo. Zakaj? Francoze zato, ker
se je skoraj gotovo produkcije bati in bi prišlo franco-
sko državno obligacije, od katerih imajo mnogi odini
dohodek in užitek, ob veljavnost in bi Bog zna še kako
politiške homatije nastalo. Drugod po Evropi pa so politi-
karji v skrbeh zaradi dveh vprašanj, *rimskega in nemškega*.
Na Rimskem je francoska vojskčina. Ta bi, ko bi Nap-
oleon umrl, — tako nekteri sodijo — Rimsko in papeža zapustila,
Italijani bi se brž Rima polastili, papež bi ubežal, svet-
no gospostvo zgubil, ena zmošnjava bi drugo rodila.
Na Nemškem, je znano, da Prus po ničomar bolj ne
hrepni, ko po zedinjenji vse Nemčije. Leta 1866 se je
Prusija posebno po Napoleonovem prizadevanji in me-
šetarjenji na Mena ustavila, in je začasno zadovoljna,
da si je severne države vdružila. Kakor hitro pa se
Napoleonu oči zatisejo, kdo udrži Prusijo, da ne poj-
de čez Men? In to bi bilo prelomljenje Pržkega miru
z Avstrijo, to bi bilo nova vojska k njo in začetek vo-
soljnih homatij. Evo vzroke strahu!

Pri vsem tem pa se delajo v Rimu in so se že
dovršile priprave za občni *cerkovni zbor*, ki se ima
pričeti 8. dec. t. l. Nemški (zunajavstrijski) škofje so
se pripravili na zbor s tem, da so se zbrali na posvet
v Fuldi. Sošlo se jih je 19 in so izd li odšedši skupen
pastirski list. Nadjamo se, da iz Fulde pride pravi dah
v zbor.

Na Českem se je obhajal 4. in naslednje dni t. m.
rojstna petstoletnica *Husova*. „Domovina“ nima druž-
ga reči, ko: *Difficile est, satiram non scribere*. Ko bi
kaj družoga rekla, brž bi se ji od neke strani odgovo-
rilo: No, se ve da, vrednik je dubovnik, in kot tak ne
more hvaliti Husovanja. Kaj mi o Husu in Husovanji
mislimo, izrekli smo že lani. Danas naj navedemo, kaj
(protestant) Žuželka v „Reform“ - i piše:

„Rog bodi zahvalen, da ni se Husove stvarnosti srečno končale
— srečno v tem smislu, da niso bile povod eklatantnemu razporu. U-
stavljubnost, sicer trdijo, da se je je Husovanji česka opozicijska
stranka do dobrega razumila in smagano razglajala, da se je Hu-
stvo le po malem udeleževalo srečnosti. Če je to res, kaj se, da je pri-
šlo ozi Husovanjs narodno čutje českega naroda z verskim navskril
in da je smagalo versko. Večina českega naroda se ni zmenila za to
narodno demonstracijo zato ne, ker je bilo to tudi demonstracija proti
katoliški cerkvi itd.“

Todaj le na žvi verski, katoliški zavednosti česke-
ga ljudstva se je razbila nevarnost razpora, ki bi bil
utegnil biti nasledek Husovanja.

Delalni sbori v Gradcu, Celovcu in Črnovicah so
so začeli 9. t. m.; 15. so se pričeli kranjski, gališki,
spodnje- in zgornje-avstrijski in sleški; v sredo, 22. t.
m., pa se bodo naš Gorški in una dva primorska v
Trstu in Poreču. —

Na Českem so začel 20. t. m. *borba o volitvah*
novih delalnih poslancev. Volitni odbor je priobčil krepek
razglas, v katerem priporoča, naj bi se volili poprejšnji
poslanec, t. j. tisti, ki nočejo se udeleževati zborovanja
ni v Pragi, ni na Dunaji in katerim dejo deklaranti; 80
jih ima biti voljenih.

Na Poljskem pa je stan reči tak, da zmaga vla-
dina stranka. Volitna odbora, federalistovski in demo-
kratovski, sta se razdrla, kor sta videla, da nič ne
opravita. Kakor se kaže, pridejo Poljaki tudi v prihod-
nje še v državni zbor.

V Zagrebu so jo začel 4. t. m. *delalni zbor*. Bi-
lo so potem sijajno svečanosti, kor so jo *umestil ban*,
baron Rauch, in jo pričela svoje delovanje *autonomna*
delalna vlada.

V Ljubljani je bil 2. t. m. občni zbor „Slov.
Matice.“ Izvoljeni so ti-le odborniki: a) *Ljubljanski*:
Pet. Kozler, Fr. Sovan stareji, Iv. Vilhar, dr. Lovro To-
man in dr. Jeru. Zupanec; — *ovsnji*: Fr. Erjavec, Ant
pl. Gariboldi, Fr. Kosar, dr. Gr. Krek, Bož. Raiš, dr.
Jan. Sorneo, Dav. Terstenjak. — Častno ude je imeno-
val zbor: gg. dr. Fr. Lad. Rieger-ja v Pragi, dr. Fr.
Rački-ga, predsed. jugosl. akademije v Zagrebu, in Iv.
Vesol a Kosci-ga v Trstu. — *Odbor* pa si je v XV.
seji, ki je bila po občnem zboru, izbral za *predsednika*
g. dr. E. H. Osta o, za *podpredsednika* gg. dr. L.
Vondina o in dr. Razlag a; drugi opravniki so ostali
dosednji.

— *Dijalskega shoda*, 4. sept., se je vdeležilo 90
dijakov, vseučilišnih in gimnazijskih abitaricentov. Spre-
joti so 4 sklepi: da naj se napravi *vsesošilsko v Ljub-*
ljani, da naj bi se poprijeli Slovenci za *znanstvene po-*
trebe ruskega jezika, da naj se napravi *stolico sloven-*
skih jezikov v Gradcu, in da naj se ustanovljajo na
vsesošilskih, kjer so Slovenci, *akademikna društva* na
podlagi enega programa.

— Postave, ki jo je *delalni zbor* lani sklenil o
ravnopravnosti slovenskega jezika v šolah, ministrstvo
ni potrdilo, marveč jo — kakošna ironija! — odbilo
prav s tistim §. 19., po katerem je *delalni zbor* zahteval
pravico slovenskemu jeziku. *Delalnemu zboru* todaj, kor
ni dobil *pol kosa kruha*, ki ga je zahteval, ne ostaja
zdaj družoga, pravije „Nov.“, kot to, da zahteva *celi*
kos za narod svoj.

— *Trsta*. V nedeljo, 12. t. m., so bile v okolici
volitve za mestni zbor. Izmed poprejšnjih slov. poslan-
cev sta izvoljena le 2, g. Cegnar in Jan. Marija Staroc.

— Naj lepši sad na drevesu *lahovske kulture*, u-
stavljubnosti in svobode je dozorel tisto noč po volit-
vah. Ko je šel poslanec g. Cegnar iz kavarne, prihitel
za njim mlad gospod in vpraša ga priljudno, ali je on
gosp. Cegnar. Ko mu C. to potrdi, pros, da bi smel ga
spremiti, češ, da mu ima nekaj povedati. Ali komaj
sta se bila par korakov dalje pomaknila, udari nekdo
g. Cegnarja od zad s palico na vso moč po glavi, da
se ves omamljen na tla zgrudi; po tem ga mahne še
po roki. Ko pride C. k sebi, vleče se v bližnjo kavar-
no. Patrola, ki je koj potom dešla, našla je na mestu
palico zlomljeno; napadnik s „prijaznim“ gospodščim
pomagačem je bil ubežal.

— 5. t. m. je prišla na svetlo 1. števil. novega
časnika „*Jadransku sarja*“.

Dopisi.

— *Iz Sola na Ipavskem*, 7. kimovca — (*Vendima*).
Lansko leto je bila pri nas prav slaba *vendima*, tako
da naj bogatejši kmet ga ni pridelal več ko 15 do 20
kvinčev; ravno na tistem prostoru pa bi ga bilo lahko
do 120 kvinčev. Glejte razloček! Vzrok temu nista bila
ne toča ne burja, tudi ne kako drugo neugodno vreme,
ampak trta bolezen, ktera, kakor je sploh zna-
no, se je skoraj po vsej Ipavi razširila. Kder bi bil ho-
tel en grozdek zobati, ni ga mogel zdravega dobiti. Al;

z grozdem, da ga komaj nosijo; nadjamo se, ako mu Bog da lepo gorke vrme, prav bogate vendine. Sicer je bilo pretekli mesec nekoliko mrzlo in smo si bali, da se dozoreti ne bo moglo, pa strah je bil votel; grozdje je prav rumeno in zdrlo, prsti so ti po zobanji sprijemljejo — vince bo dobro.

Zatorej, vinski kupci, na noge! pridite k nam; bo to videli, kako vam postrežemo; že skoraj, od kar traja trtna bolezen, vam nismo s tako dobro in zdravo kapljico postregli. Vidi se pa ne same pri nas, temuč tudi drugod lepo in zdravo grozdje; mi nismo nikomur nevoščljivi.

J. Pirjevic.

Na Dunaji, 8. sept. Zopet nas je gosp. minister kmetijstva, grof Potocki, blagovolil počastiti; obiskal nas je 30. p. m. Sedel je pri razlaganju komisije skoraj pol ure, v družbi ministerialnega tajnika gosp. dr. Lorenca. Pretekli teden je prišel en poznani gospod k razlaganju naravoslovja. Po dokončani uri pobara enega tovariša: Je li kakšen Primorec tukaj? Odgovoril mu, da, in pokaže mene. Na vprašanje, iz katerega kraja sem, mu odgovorim, da iz Ajdovščine. Na to reče: Ali ste vi gosp. Svara? Odgovorim, da. Na dalje me vpraša: Kje so drugi Primorci? Zdajci so bili vsi skupaj. Po tem gre z nami k razlaganju komisije in poslušajo oboje uro. Na to gremo ven se prezračiti, in ga vprašam, s kom mi je čast govoriti? Jaz sem vitez Mayerbach *), odvrne mi prijazno, poda mi roko in odide.

L. t. m. nas je peljal na izlet po zahodni železnici profesor Grossbauer v Mariabrunn. Tu nam je kazal c. k. gojzdnarstveni zavod in veliko drugih lepih in koristnih reči. Konečno vzame slovo od nas tako gljivo, da nam je bilo prav milo pri srcu. S trikratnim „živio“ klicem smo se od njega poslovili.

Ker sem se jaz med drugimi predmeti posebno vinoreje poprijel, in mislim tako moji dragi domovini nar bolj koristiti, poprašam on dan po dokončani uri profesorja gosp. dr. Reitlechnerja, kaj bi morali mi Ljupci storiti, da bi se naša vina dalj časa zdržavala? Dragi gospod, ovreči navado, ki jih imajo Vaši domačini pri kuhanju mošta, je težko; moral bi priti drugi apostolj, ko smo mi. Vsak odgovori: Moj stari oče, moj oče in tudi jaz, kuhamo mošt tako, Ta reč se ne da tako hitro premeniti.

Predragi domorolci! svetvam Vam iz dobrega namena in srea: ne kuhajte več mošta v badojih in tudi ne trgajte grozdja v veliki vročini, ker tako se ne da nobeno vino zdržati. Tisti dan, ko ga potrzete, zmastite ga, denite ga v sod in ondi naj se kuha.**) Tako delajo vsi prebivalci severnih strani in imajo naj boljša vina, ki se več let zdržijo. Posebno pa Vam priporočam: pri trgatvi odbirajte gujile jagode od zdravih, kajti gniloba je strup za vino; strupene gobice, ki so v gujilih jagodah gredlo v mošt, potem v vino, in to je vzrok, da se potem vina pokvarijo. Kaj več o tem ni nam časa Vam zdaj popisovati; pripravljen sem pa vsak trenutek vsakemu, ki bi želel, vse bolj na tanjko razlagati.

Tukajšnjim kemikarjem je bolezen naših vin neznaná, zato mi ne morejo lekov zoper njo dati; rekli so mi pa, da naj pošljem prihodnje leto 12 sklenic vina, ki se je pokvarilo, in mogoče jim bo, nam pomagati; hočejo ga kemično preiskovati, da bolezen spoznajo in potmorejo, da se ji potem v okom pride. Dragi rojaki, na noge! Zdaj imamo lepo priložnost, našim vinom pomagati; potem jih bomo drago prodajali.

Tukaj v Beču se vidi veliko lepega; mnogo je veselje in ljudstvo se prerado raduje in slastim vdaja pa tudi dosti pobožnosti, je še tukaj. Priča temu je, da sem videl danes tako lepo spodobno procesijo gredóčo v cerkev sv. Petra, da še nikoli ne take. Zavzeti se mora človek, videti tako krasne zastave in tak rod. Na tisuč ljudi je pevalo pobožne pesmi na čast D. Mariji, in dvoje glaseb je spremljalo petje. Tudi vojaki polka kralja Hanoveranskega so spremljali ta obhod; potem

*) G. vitez Mayerbach je poročevavec za kmetijsko reči pri c. k. namestništvu v Trstu.

**) Tako delajo naši Brioi, ali njih vino se še manj vzdržuje ko ipavsko. Po ipavski šegi kuhano vino se našim ljudem od leta do leta bolj prijubuje.

je bila peta maša. Še nekaj vam moram povedati o emiki tukaj bivajočih Slovanov. Podal sem se danes v „Slovanske besede.“ V 1. sobi sem našel strojaja v lepi slovanski obleki. Vprašam ga, ali smem noter, ker sem ptujec? Izvolite, odgovori, odvzame mi klobuk in palico in me spremi v sobo, kjer se čitajo novine. Prav priljudno me tukaj gospoda pozdravlja. Naj popred vzamem v roke prodrago „Domovino“, da pozvem, kaj je novega v naših krajih. Na tujem še le zna človek činiti časniko iz svojega kraja. Srce mi je veselja poskakovalo, videti tako priljudnost in uglajenost modrih Slovanov. Ponosca sem, da sem sin matero Slavov. Z Bogom!

Fr. Svara.

Iz Črniča, 12. septembra z. Nekdo pri nas si je v kupil v Gorici pri Zajcu nekoliko slovenskih tožbenih listov (mandatov), ktere je sam z lastno roko v slovenskem jeziku dopolnil, čó ravno ne prav lepo, pa vendar očitno in razumljivo, in naši c. k. uradniki v Ajdovščino poslal. Sodnija jih je za dobro sprejela, in tudi v kratkem času rešila, pa kako? Naš kmet je sam pri neki priložnosti uradnika prosil, da bi mu jih po slovenski rešil, ali njegovo besedo so bilo zastoj. Ravno na tisti strani, poleg slovenskega, je bila rešitev v nemškem jeziku. Naš mož si ni mogel s to nemščino nič pomagati, nič ni razumel; moral se je obrniti do nekoga, ki nemški zna, da mu je povedal, kaj in kako da je.

Prosimo torej sl. c. k. uradnike, ne delajte se norca iz § 19.; dajte nam Slovincem, kar nam po postavi gre, saj tudi mi Vam dajamo, kar Vam gre; spomnite se včasih, da ste Vi za nas, a ne mi za Vas.

Z Reke, 13. sept. d. *) (Magjari na Reki in kaj naj bi se Slovani učili od njih). Od L. t. m. dalje so prihajali Reški fratelli iz Panonije malo po malem po kopnem, a 4. pripeljeta parobroda iz Trsta kakih 600 priljubljenih (1) gostov, in 5. zvečer tretji okoli 350. Tako se je skupilo blizo 1000 učenjakov in naravoslovcev. Da se bravec preveč ne začudijo ogromnemu številu, ker bi cela Evropa težko skupila toliko naravoslovcev, naj omenim, da je bilo med njimi kakih 150 žensk, voliko golobradcev, mladih dohovnikov, trgovcev, roko-delcev itd, a pravih učenjakov je bilo težko stotina. Po politiki so bili skoraj samo levičarji.

Sprejem je bil jako hladen brez ogovrov, brez „eljen“ -ov in drugih znamenj prijateljstva; tiho, tiho so tavalali gosti v odločene stane. Zdelo se je, ko da bi se bili poskrili vsi Reški magjaroni; narodnjaki se vže tako niso v nič vtikali. Ker se je več odličnih Reških družin umaknilo za nekoliko dni z Reke, ostali so samo demokrati (levičarji) z delom gosposke stranke, od katerih umé le borno številce nemški, a o magjarskem jeziku še govoriti ni; naravno je tedaj, da se niso mogli fratelli razumeti med seboj. Ni čuda, da se je vže prvi dan več gostov naveličalo Reke, ter so zahtevali na pošti 50 mest na sv. Peter, toda jim pošta ni mogla vstreči. Ali drugi dan, 7., jih je odrinilo mnogo s parobrodom „Vulkan“ -om v Benetke, kamor so povabili Košuta, da se mu poklonijo in izročé od domačih dam (gosp) vmesen hleb v pregnanstvu. Tjekaj, pravijo, da so jih je vže iz Trsta odpeljalo okoli 300, kateri niso bili na Reki.

Sednice in zabave so se vršile po programu od 6.—11. sept. Govorilo se je magjarski a nekaj malega italjanski. 6. ob 3 popoldne so se spravili k banketu na vrt pomorske akademije, kjer je bilo pogrnjeno za 1300 oseb. M., voditelj Reških levičarjev je v napitnici grajal sedanjo vlado v zadevi Reškega vprašanja pa razgljivo govoril o Reških desničarjih. Na kar se vname prepir in strašen hrup; a pomirili so se še le, ko se je odstranila razžaljena stranka a njih mesta zasedo polno žejnih keškarjev. Pri nadaljnjem na videz mirnem obedu so sklenili Ogrimakečevati se nad vladno stranko. Po dovršenem teatru se zbera res isti večer Ogriz osemdesetimi bakljami in lastno cigansko bando, ter gredo pred M. vicevo stanovanje. M. se prikaže na oknu, s katerega je govoril dolge lamentacije čez Hrva-

*) Hvala za uni spis. Prihodnjé pride na vrsto.

Vr.

to itd.—, se ve da v luno, ker Magjari ga niso razuleto, hvala Bogu, je vse drugače: trto so tako obložene moli.

Kakor je bil hladon sprejem, tako je bilo vse čas. Magjari so bili sami na se navozani, pohajkali so v tropih in po samom, ker ni bilo voditelja, da bi jih bil kratkočasni razkazovaje jim mesto in okolico. Govori, napitnice, obnašanje in sploh vse je kazalo, da je bil magj. shod na Reki več politična demonstracija nego znanstven. Naj le malajo Magjari po novinah sijajen pa navdušen sprejem, kakorkoli hočejo; sami pri sebi vendar morajo obžalovati blamažo svojih Reških bratov. Dostojno je bilo le to, kar so Rečani za drago novico pripravili, p. glediščno zabavo, izlet po Kvarnerskem zalivu itd., a pravo navdušenosti ni bilo nikjor. „Eljen“ so kričali le posamezni bosopetci, kar je goste več žalilo, nego ugajalo jim, ker je bilo očitno, da so kričali podkupljeni. Zastav je bilo malo razvešenih; prodanjskim jih je bilo vsaj 4 krat toliko; na mnogih najodličnejših hišah nobeno. Marsikteri Magjar so jo vrtili z drugim prepričanjem, nego je sam pričel.

Dobro je znano bravoem „Dom“, kako so Slovani v občo vedejo, ko stopijo na tujjo zemljo, in kako so postroščivi Lahu ali Nemcu, ki med nje zajde. Ni čuda, če si tujci popotnik misli, da Germanija noga do njaja morja ker na celi poti skozi Slovenijo ne najde a svojim jezikom zapreke, dokler ne naloži v Trstu na Italjana. Slovenska prevelika uljudnost je mnogo kriva, da nje drže po širokem svetu za Nemce. Vse drugače so vedejo Italjani, Nemci, posebno pa Magjari; tega smo se Slovani na Reki to dni do dobrega prepričali. Dasi ravno so Magjari dobro vedeli, da tu a svojim jezikom nič ne opravijo; vendar niso hoteli brez velike sile ne italjanski ne nemški govoriti z Rečani. Posebno ženake so kazale visoko spoštovanje do svojega jezika in naroda. Med sabo so govorili samo magjarski. Za to značajno navado jih je vse hvalilo. Nauk iz rečnega si lahko sleherni Slovence sam posnamo.

Domači novičar.

(Nj. eksp. gosp. namestnik, podm. Möring) je prišel 4. t. m. v Gorico *) in bil progledavat (kot izvedenec) vse črto Prodelske železnice ter našel, da po mestih je sedanji načrt boljši od poprejšnjega. Sam, kakor da bi sedanje merjenje imelo nepoštene namen, vleči vse na dolgo, je nepravilnem. Gosp. namestnika so povsod po Soški dolini z veseljem sprejemali. — Pozneje je ogledal tudi Dol (na Krasu) in slednjé obiskal Gradišče in Karmin.

(Rekrutba v Gorici) se je končala včeraj.

(Volitev enega delalnega poslanca) namesti svetovarova višje del. sodnije, bivšega župana dr. Visini-a (kteri je 8. t. m. v Trst odinil **) bo 20. t. m. Voli ga mesto Gorica.

(Častno medčinstvo) je podelilo mestno starošinstvo Goriško v seji od 4. t. m. gg. ministrom Giskra-i, Brestel-ju, pl. Plener-ju, grofu Potocki-mu, namestniku pdm. Möring-a in dr. Visini-a, in sicer edinoglasno.

(Poprejšnjemu županu, dr. Visini-u) je poklonila deputacija imenitnih Goričanov 4. t. m. zahvalno adreso.

(Goriško ital. telovadsko društvo) bo imelo ta mesec svojo pričetno svečanost, h kateri je neki porabljena tudi Tržaška „società di ginnastica“. Ali bo tukajšnje društvo tudi sploh tistega duha, kakor ona, ne vemo še; nadjamo se, da ne.

(Posvečevanje dukorov v Gorici) Preteklo nedeljo, 12. t. m., je podelil prevat. knez-nadžkof 17 bogoslovcem subdiakoniat, v torek ravno tistim diakonat; med njimi je 10 svetnih in 7 redovnikov franciskanov. Jutre bo podeljevanje mašništvu, pa le 8 svetnih in 6 franciskanov ima zapovedano starost, 3 ostanejo torej diakoni.

(Kdaj je) 11. t. m. v bolnišnici pri muboslovskih sestrah v Gorici g. Ant. Pucel. dek. v zad. p. delu.

*) Na ljubljeno so se na polobni g. namestnik svetovaroveh koren Pucel. dek. v zad. p. delu. — Pa dveh urah pp. se je napotil g. namestnik proti Kamnu in dolga. **) Zbrala se je na ljubljeno občina mudična medčinstvo z medčinstvo dandže ter je bil uštev. pale častna. Vc.

Borsni kurs 15. sept. Metall. 59:70; narodno posojilo 68:65; London 122:50; adžjo srebra 120:75; oekini 5:82.

Žitna cena v Geriol: Pšenica nova po 2 gld. 50 kr.; do 2:60; (goriški kaznanik); turšica 1:50 do -:-; turšica bela 1:40; ječmen, dolan 3:— do -:-; nedelan nov 1:50 fiol 2:— do 2:20; ajda 1:35; do -:-: oves 1:25 do -:-

OGLASNIK.

Erste öffentliche höhere
Handels-Lehranstalt
 in Wien, Praterstrasse N. 32.
 Das nächste Schuljahr beginnt am 4. October
 d. J. Einschreibungen finden vom 25. September
 an statt und werden Programme von der Direk-
 tion gratis versandt.
CARL PORGES, Direktor.

Neva zaloga naj boljših vin
 jo v *Mavrovičevi hiši* v italijanskem predmestju (na-
 sproti kapucinskemu vrtu) h. štov 4. Prodajajo se vina
 na debelo in na vedro (šmor).
Franc Venturini.

Prodajavnica materialnega in baronega blaga
 zraven kavarno „Commercio“, blizo cerkve sv. Ignacija
 na Travniku, je vnovič odprta in bogato založena z
 vsem, kar spada v to vrsto blaga. — Postrežba bo
 hitra in dobra, cene v primeri z drugimi te sorte pro-
 dajavnicami nizke; torej je lahko zanašati se, da bodo
 obilno kupovavcev va-njo zahajalo.

(3) Neueste Erfindung für Raucher!

Inländisches Produkt.
**Havanna-Tabak-Aro-
 ma-Blätter.**
 Diese mit dem feinsten Havanna Aroma
 imprägnirten Blätter ertheilen, als Einlage in
 Cigarrenkisten verwendet, den darin befindlichen
 Cigarren oder Tabaken, selbst von der
 mindesten Sorte, schon nach 2 Tagen ein an-
 genehmes havannaartiges Aroma, so dass selbst
 der Kenner davon getäuscht wird und eine
 echte Havanna zu rauchen vermeint. Ein Blatt
 genügt, um 25 Stück Cigarren in 2 Tagen zu
 aromatisiren, und kann mit einem Blatte die-
 ser Vorgang 10 mal wiederholt werden. Un-
 gebraucht zwischen Papier aufbewahrt, verliert
 das Blatt seine Eigenschaften nicht. Es gibt
 daher kein besseres Mittel, um für wenig Geld
 gut und fein zu rauchen.
 Haupt-Depot für Deutschland und Österreich
 bei C. Hauser, Wien, Mariahilferstrasse Nr. 106.
 Versendungen nach der Provinz gegen
 Einsendung des Betrages oder Postnachnahme.
 Preis: Ein Paquet (enthaltend 6 Stück) inclusive
 Emballage fl. 1.60. Weniger wie ein Paquet
 wird nicht abgegeben. Wiederverkäufer erhalten
 bedeutende Percente.—
 Niederlagen werden in allen Städten Ö-
 sterreichs und Deutschlands errichtet.
 Aviso! Da dieser Artikel besonders in
 Deutschland schon stark nachgeahmt wird, so
 wird vor solchen Erzeugnissen, die mit den
 echten Havanna-Aroma-Blättern keinen Ver-
 gleich aushalten, im Interesse der P. T. Con-
 summenten gewarnt.
 Es gibt kein besseres Mittel, um für wenig
 Geld gut und billig zu rauchen!